

Lezen oké!
leesbevorderingsproject

R I D D E R K E R K

Boekentip 68

JANUARI 2018

Onderbouw:

- **De Grote Grijpmedan** – Julia Donaldson & Helen Oxenbury
- **Drie kleine aapjes** – Quentin Blake
- **Het cadeau** – Harmen van Straaten
- **Zondag, maandag, sterrendag** – Anna Woltz

Middenbouw:

- **Het dappere duo en het ondeugende biggetje**
– Caryl Mart & Sarah Warburton
- **Beer en Konijn: Een onverwachte vriendschap**
– Julian Gough & Jim Field

Bovenbouw:

- **Wonkenstein, het schepsel uit mijn kast** – Obert Skye
- **Dex: over school en andere ellende** – Mijke Pelgrim

Onderbouw

DE GROTE GRIJPMEDAN

Auteurs: Julia Donaldson & Helen Oxenbury

Uitgeverij: Gottmer (€ 13,99)

'De Grote Grijpmedan' is een gloednieuw boek van Julia Donaldson, de populairste kinderboekenschrijfster van Engeland, geïllustreerd door niemand minder dan Helen Oxenbury (bekend van o.a. Wij gaan op berenjacht). Griezelen voor kleuters, maar wel met mate natuurlijk: de onbekende griezel blijkt uiteindelijk een klein, opstandig kikkertje te zijn.

Op een dag hoort Konijn een luide stem uit zijn hol komen die roept dat hij de Grote Grijpmedan is. Konijn schrikt ervan en durft niet naar binnen. Daarna wagen Kat, Beer en Olifant het ook maar steeds klinkt de luide stem van de Grote Grijpmedan en wat hij allemaal wel niet kan. Wie is de Grote Grijpmedan eigenlijk?

Heerlijk prentenboek van de auteur van "De Gruffalo" en de illustrator van "Wij gaan op berenjacht". Expressieve en geestige prenten in aquarel en potlood dragen het humoristische verhaal. De tekst is kort en krachtig en op rijm. De tekst staat in de prent op zowel de linker- als de rechterpagina in groot lettertype. Grote Grijpmedan staat steeds in hoofdletters om het gebrul kracht bij te zetten. Mooie gebonden uitgave, vertaald door Bette Westra. Op het omslag zijn de titel en de dieren glanzende gedrukt.

Onderbouw

DRIE KLEINE AAPJES

Auteur: Quentin Blake

Uitgeverij: Leopold (€ 14,99)

Van Quentin Blake is het wat minder bekend dat hij ook meer dan 30 boeken schreef. De vaste illustrator van Roald Dahl wordt dit jaar 85 en is nog steeds erg actief, onlangs verscheen een hervonden verhaal van Beatrix Potter dat door Blake opnieuw is geïllustreerd. Nu in de Nederlandse vertaling *Drie kleine aapjes*, dat is geïllustreerd door zijn Britse collega Emma Chichester Clark.

Drie kleine aapjes kent alleen op een van de eerste prenten een lichte verwijzing naar horen, zien en zwijgen. Ze wonen bij Elvira Knip, een typisch Engelse deftige dame die in een al even typisch Engels huis woont met dito meubels en inrichting. Blake schreef een repeterend 'als de kat van huis is'-verhaal dat stevast in chaos eindigt. De ondeugende aapjes maken er telkens een puinhoop van als Elvira even een boodschapje gaat doen. De woonkamer, de keuken en de badkamer, niets is veilig voor de kleine schavuiten die natuurlijk heel gutig en onschuldig kijken als ze bestraffend worden toegesproken.

De twist zit hem er in dat de aapjes op een dag nergens te bekennen zijn. Op twee prenten zonder kleur wordt het intense verdriet van het bazinnetje weergegeven waarna natuurlijk een ontroerende hereniging volgt. Een lekker druk en grappig, alhoewel niet heel verrassend, voorleesverhaal over ondeugend zijn met realistische en gedetailleerde illustraties. Vooral de prenten in de badkamer met veel schuim en toiletpapier zijn hilarisch. Verder is het een op en top Engels boek.

Onderbouw

HET CADEAU

Auteur: Harmen van Straaten

Uitgeverij: Rubinstein (€ 14,99)

Omdat Daan een heel bijzonder kind is, verlangt hij ook telkens een heel bijzonder cadeau. Als zijn ouders hem dat niet kunnen geven, hebben ze een probleem. Want prinsheerlijkheid Daan geeft ze dan gewoon straf. En als er nu niet het bijzonderste cadeau van de hele wereld wordt gevonden, dan zwaait er wat.

De verkoper van het Speelgoedparadijs snapt het probleem van Daans ouders en geeft hun een grote doos mee met een rode strik erom. Alleen iemand die heel bijzonder is, kan de doos alles laten geven wat hij maar wenst, en alleen die bijzondere persoon kan dat zien. Prachtig verhaal, dat tot aan het hartveroverende slot in rake bewoordingen wordt verteld. De verwende en verwaande Daan wordt heerlijk overdreven neergezet en de plot neemt de lezer behoedzaam mee naar het sleutelmoment waarop Daans masker valt.

Fijn prentenboek waarin plaats is voor zowel humor, spot, karakterontwikkeling als een warme boodschap. De licht komische, emotieversterkende, dubbelpagina grote illustraties zijn al net zo geslaagd als de doordachte teksten. Dit is nog eens een boekje om cadeau te doen. Hoge, smalle uitgave met als feestelijk tintje een aan de voor- en achterplaat vastgemaakt glanzend, rood lint.

Onderbouw

ZONDAG, MAANDAG, STERRENDAG

Auteur: Anna Woltz

Uitgeverij: Querido (€ 12,99)

Een nieuw boek van Anna Woltz. Zeker, maar geen volwaardige nieuwe jeugdroman. Het is er eentje in de Tijgerlezen reeks van uitgeverij Querido. Voorlopig rollen er in deze serie voor beginnende lezers met regelmaat boekjes van de plank, waarvan ook Woltz er één voor haar rekening neemt. De Gouden Griffel-winnares schreef niet veel voor deze leeftijdsgroep (5+) maar laat ze het vooral vaker gaan doen want ze toont met Zondag maandag sterrendag dat ze ook dit genre beheerst. Een boek met korte zinnen en zonder moeilijke woorden om begrijpend (voor)lezen te bevorderen. De illustraties in deze reeks zijn in kleur en wat scheelt dat toch een hoop. De tekeningen van Annet Schaap komen veel meer tot hun recht, ze weet sowieso goed raad met de uitvindingen.

Woltz trekt de lezer meteen het verhaal in met deze eerste zinnen: 'Het begon op vrijdag. Of nee, wacht. Eerst moet je weten wie ik ben. Ik heet Nora en ik ben uitvinder. Aan mijn kamer kun je heel goed zien dat ik uitvinder ben. En aan mij meestal ook. Vorige week ging mijn haar een klein beetje in brand. En uit mijn mooiste trui heb ik vleugels geknipt. Ik wilde onze hond Bruno laten vliegen. Maar Bruno had geen zin'.

Nora is uitvinder maar wordt niet door iedereen serieus genomen. Haar drie broers lachen haar vaak uit al krijgen ze hem goed terug als Nora ze laat schrikken met een zelfgefabriceerde draak met zaklamp-ogen en een haardroger-sliertentong. Een nieuwsgierige meid die zich niet snel laat kisten. Ze ontdekt een geheim luik tussen haar kamer en die van de nieuwe buurjongen. Na wat gekissebis raken ze bevriend en helpt Nora hem met zijn spreekbeurt over sterrenkunde. Sep weet heel veel over het heelal maar klapt dicht als hij voor de klas staat. Samen verzinnen ze een prachtig plan dat goed uitpakt, en waarbij zelfs een van Nora's broer helpt.

Hulp durven aanvaarden en samen sterk zijn; mooie indirecte thema's in dit kleine verhaal waarin Woltz dezelfde soort gelaagdheid en suggestie als in haar 12+-boeken weet te verweven. De zinnen van maximaal tien woorden lezen uitermate prettig. Het wordt vaak onderschat hoe moeilijk het is om voor dit leesniveau te schrijven.

Middenbouw

HET DAPPERE DUO EN HET ONDEUGENDE BIGGETJE

Auteurs: Caryl Mart & Sarah Warburton

Uitgeverij: Veltman Uitgevers (€ 10,00)

Nel (ik-figuur) en Freddie Spoel vormen een onafscheidelijk duo. Samen beleven ze avonturen in en rondom huis en op school. Als ze op schoolreisje gaan naar een boerderij besluiten Nel en Freddie een biggetje te "redden". Deze reddingsactie van big Kevin neemt al snel een verrassende wending.

Vrolijk en met vaart geschreven verhaal over vriendschap, familie en dierenliefde. Mooi is hoe het leven van Nels gezin wordt beschreven met een vader die de baby uit de wasmachine haalt en een moeder die de vissticks laat aanbranden. De humoristische illustraties in duotoon (groen en zwart) brengen de fantasie van de hoofdpersonen tot leven en geven daarmee een extra dimensie aan het avontuur. Enkele illustraties beslaan een hele spread, zoals die van de rommelige slaapkamer van Nels puberbroer Lukas.

Het verhaal bevat een nieuwsgierig makende proloog en originele hoofdstukkoppen ("Neem nooit een ei"). Woorden die nadruk moeten krijgen zijn extra groot afgedrukt. Voorin een plattegrond van de buurt waar Nel en Freddie wonen. Van de auteur van ondermeer 'Foxy en Alfonso en de grote ontsnapping'*. Eerste deel in een reeks voor kinderen vanaf ca. 7 jaar.

Middenbouw

BEER EN KONIJN – EEN ONVERWACHTE VRIENDSCHAP

Auteur: Julian Gough & Jim Field

Uitgeverij: Kluitman (€ 12,99)

Uitgeverij Kluitman brengt meteen maar twee boekjes over Beer & Konijn op de markt. Eenvoudige boekjes met vrij veel tekst, om te leren lezen of zelf te lezen. In het eerste deel leren de twee elkaar kennen. Beer heeft een vrolijk en opgeruimd karakter en ze is te goeder trouw. Konijn is van het halflege glas; hij is mopperig en chagrijnig en egoïstisch. Hij heeft de wintervoorraad van Beer gestolen maar krijgt daar spijt van. Beer is erg aardig, ze bouwen samen een sneeuwpop en dan gebeurt het: 'Voor de allereerste keer in zijn leven glimlachte Konijn'.

De boekjes staan vol fraaie dialogues over basale en wezenlijke dingen, zoals eten en vriendschap. Het gesprek over het eten van eigen poep ('luister, dat doen alle konijnen. Het is heel normaal') is hilarisch. In het tweede deel komen er meer dieren uit het bos bij. Konijn ergert zich verschrikkelijk, bijvoorbeeld aan de sloomheid van Schildpad of het lawaai dat Specht maakt. Beer snapt weinig van het ongeduld van haar nieuwe maat. Het leidt tot filosofietjes die lichtjes doen denken aan Toon Tellegen. Konijn leert over het samenleven met anderen en krijgt een lesje verdraagzaamheid. 'Wauw, ik dacht dat de wereld Klein was en vol met Mij. Maar de wereld is Groot en helemaal niet vol met mij'.

Mooie, subtiele wijsheden die onderdeel zijn van het verhaal en waar goed over doorgepraat kan worden. De illustraties zijn snel en vlot, als uit animatiefilmpjes, met gebruik van gepaste steunkleuren die de seizoenen ondersteunen.

Bovenbouw

WONKENSTEIN, HET SCHEPSEL UIT MIJN KAST

Auteur: Obert Skye

Uitgeverij: De Eenhoorn (€ 14,95)

De 12-jarige Rob (ik-figuur) is een doorsnee jongen op de middelbare school, met een paar goede vrienden en een doodgewoon gezin. Zijn moeder probeert hem aan het lezen te krijgen, maar Rob en puberzus Libby zijn niet geïnteresseerd in die goede bedoelingen. Rob gooit alles wat hij overbodig vindt in zijn kast op zijn slaapkamer, dus ook de boeken die zijn moeder hem aanraadt. Met de kast op zijn kamer is iets vreemds; de laatste tijd komt er zelfs geluid uit! Tot zijn grote schrik springt er op een dag een mannetje uit de kast. Het blijkt een mix te zijn van Willy Wonka en Frankenstein - Rob noemt hem Wonkenstein. Het mannetje schopt Robs leven danig in de war; hij brengt hem zelfs naar de bibliotheek!

Dit is het eerste deel van een serie over Rob en boekenscheepsels (zoals 'Pinocula' en 'Potterwookie') uit zijn kast. Het verhaal zit boordevol absurde en hilarische grappen dat daardoor veel overeenkomsten heeft met 'Het leven van een loser', ook doordat het in de ik-vorm geschreven is. Rondom de tekst staan zwart-witte striptekeningen die het boek verlevendigen en het speelse lettertype verhogen de leesbaarheid voor moeizame lezers. Op de website van de uitgever is een lesbrief (10 p.) te downloaden.

Bovenbouw

DEX: OVER SCHOOL EN ANDERE ELLENDE

Auteur: Mijke Pelgrim

Uitgeverij: Van Holkema & Warendorf (€ 12,50)

Dex (11, ik-figuur) heeft het helemaal niet naar zijn zin in de brugklas. Wat hem betreft was zijn schoolcarrière na groep 8 wel voltooid. De enige lichtpuntjes op school zijn de aanwezigheid van zijn vriend Brian en de tosti's in de schoolkantine. Brian raakt al gauw bevriend met een lawaaiig vriendengroepje, maar Dex houdt zich liever zo veel mogelijk afzijdig, ondanks het feit dat Brian hem op sleeptouw probeert te nemen. Na een vechtpartij in de klas begint Dex met wat hulp van een invoelende klassenleraar langzaam te ontdooien en zich open te stellen voor nieuwe vriendschappen.

Een toegankelijk en met humor geschreven debuut over brugklasperikelen en aansluiting vinden in een nieuwe groep. De auteur (1978) weet zich goed in te leven in wat er in een onzekere en onwillige brugklasleerling omgaat, en ook de losse, speelse toon waarop ze Dex' gedachten verwoordt, overtuigt. Eerder schreef ze columns over haar werk als leerkracht voor onderwijsblad 'Schooljournaal', die werden gebundeld in het boek 'Juf in actie'* (2012).

Dex is het verhaal van het eerste jaar op een middelbare school, over die enorme overgang, naar meer moeten presteren en nieuwe mensen leren kennen. Pelgrim geeft de jongen zelf het woord en dat pakt verrassend authentiek uit. De leerkrachten worden vanuit zijn perspectief sterk en vilein neergezet met een hoofdrol voor meneer Hendrik, die ene leraar die het wél in Dex ziet. Hij laat de jongen uitrazen maar zet hem ook op zijn plek en geeft de moraal aan dit boek mee: Als je iets wilt, moet je aan de slag. Dex is een welkome aanvulling op de boeken over het schoolleven, zoals Mees Kees, en over de brugklas in het bijzonder. In de categorie 'veelbelovend debuut'.